

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9

Fylke: Vest-Agder

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Landaal

Emne: Lauving

Bygdelag:

Oppskr. av: T. N. Sleinsland

Gard:

(adresse): Landaal

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Lauvvinga har gått mykje til -
bake. Men ennå lauvast det av ein
og annan.

For nokre år attende var lauving
mykje bruk. I håballen lauva dei
mykje for 40-50 år sidan. Då fletta
dei bjøreborke og selde. Dei laut då hog
-ga brea ned, og så hovde det godt å
lauva med saune. Under siste verds
krigen blei det og lauva. Lauv rekvast
for bra for lil sauer, bjørelauvet gjekk
mest til desse. Bjørkelauvet blei ofte
kjerva, men og ofte berre hakka ned og
burka titt og så inn.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Før då dei flette eikeborke til sal, lauva
dei og eikelauv. Dei laut da lauvet
rekvast råd d. v. s. ta minst mogeleg av
kvisten med. Kvister av eik blir så harde
når dei blir tørka. Med bjørkelauv er det
ikke så farleg. Kvert d. et både bjørke-
lauv og småkvister. Til kvert har og ein
og annan bruk å hakka bjørkelauv på
hakkemøttin, blanda det med halm -
hakk. Med litt mjøt på blir det lolleg bra for.

4806

Å lauva heiter i dialekten å laua.
Ein laua her for og litt enno bjørke
ospe, selje, raune, eike, aske, tuude,
og orelauv også litt.

Ospe lauv er best, og dyra likar det
Ospe lauv blei kvérva, og dei lauva
det både i håball og etter slåttorn.
Get er bra for både til sau, ku og hest.
Dei gamle sa at hesten skulle ha en
ospekjerr dagleg. Det var så godt råd
mot iglar (mak i magen, truleg
larve av hestebremse).

Selje kunde ein lauva både i håball
og etter slått. Seljelauv er mindre næ-
raude enn ospe lauv, men både ku og
sau et det bra. Askelauv er lite bruka,
blir helst plukka av trea.

Orelauv litt brukt til sau. Men dyra
likar det ikkje nok soerleg.

3, Til å lauva nyllar ein sterk sigd,
lauvisgd

4) Ein tek lauvar av nedhogne tre.
Speldan rispar ein av jordfaste.

For, og til dels enna, kyllar dei
tre, serleg selje og raun. Ein kyller
stor tre, dei rynnner då mykje og
om nokre få år er det store greiner
att. Ein kyller ofle gamle tre, sa ein
kan få att nye renningar. Har aldri
sett ingjerda kylletre.

Lauvet blir kjerva, det er det vanlege, turka litt ute, så bore eller kjørt til skogløa eller heimeløa, lagd rundt veggene med høi over, eller og i eil sers rom t. d. over fjøset. Lauvstakk og surlauv ikkje vori bruka her.

6) Frå skogløa blir lauvet drege eller kjørt heim på snøføre. Augnad i samband med dette ikkje kjent.

7) Lauvar helst i utmarka, berre i innmark ein og annan gong så ikkje trea skal få for stor plass i heimejordet.

Karane styver (hogg ned) og kvister. Kvinnene kjervar.

Å nesja lauvar har ikkje vori bruket her.

Ein kjerv lauvar pr sau pr mål blei brukt for med ein dott høi til. Nå har folk oflast tile lauvar, så sauen får gjerne berre ein kjerv pr dag. Hesten får dei i høi. Men mange meiner at sauen trivst ikkje berre på høi. Han blir matlei. Sauv held matlugen oppe og sjukdom borte. Hesten skulle eller dei gamle si meining ha 1 kjerv om dagen. Det heldt matken borte. Nå er det farre som har ospelauvar til hesten.

Lauv til gris ukkje brukt.

11)

B. "Daulau"

Daulau er lauv som delte av
tre om hausten. Dette reknaast for
nau for og har mest aldri vore nytta
til for (Gjælaau, men også aunaau
vore litt nytta til sau, også under
siste storkrigen)

Men elles har daulaau vore
mykje brukt til bos (strø), fjøs, ser-
leg under gris og kalv. Endå blir
dette brukt. Ein rakar det saman
med rive og ber eller koger det heim
i sekkevis.

Kvinner og barn er ofte
med på dette arbeidet.

Heime blir daulaue "lagt
på ein turr plas i skjöl eller lœe.

4806